

RAPPORT 002

SÅPADE TRÄGOLV

STATION LUNDA

Uppsala 8 Februari 2026

www.stationlunda.se

© 2026

Report 002 - Såpade trögolv

Författare - Johan Falk

Station Lunda förlag

© Station Lunda

Teckensnitt - Adobe Caslon, Eurostile

Uppsala, Sverige, 8 februari 2026

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING 1

1 BAKGRUND TILL UNDERSÖKNINGEN 3

2 METODIK 3

3 SÅPSKURNING AV TRÄGOLV I PERSPEKTIV 3

4 SÅPATILLVERKNING 3

 4.1 SÅPAKEMI 3

 4.2 TILLVERKNINGSENERGI 3

 4.3 RESURSÄTGÅNG FÖR SÅPATILLVERKNING 3

SÅPOR

5 TESTADE SÅPOR 5

6 SÅPALÖSNINGAR 6

 6.1 RESULTAT AV SÅPALÖSNINGAR 6

TESTER MED SÅPA PÅ TRÄGOLV

7 SÅPATEST I PÅ FURUGOLV 8

 7.1 RESULTAT AV SÅPATEST I. 8

 7.2 SMUTSTEST 13

 7.3 RESULTAT AV SMUTSTEST 13

8 SÅPATEST II PÅ FURUGOLV 15

 8.1 RESULTAT AV SÅPATEST II 15

 8.2 SMUTSTEST II. 20

 8.3 RESULTAT AV SMUTSTEST II. 20

9 TEST PÅ GAMMALT OCH NYTT GOLV 22

 9.1 RESULTAT AV TEST PÅ GAMMALT OCH NYTT GOLV 22

10 TEST MED VARMT SKURVATTEN 23

 10.1 RESULTAT AV TEST MED VARMT SKURVATTEN 23

11 SÅPATEST LÖVTRÄ 24

 11.1 RESULTAT AV SÅPATEST LÖVTRÄ 24

RENGÖRING AV TRÄGOLV

12 RENGÖRING AV TRÄGOLV 26

KALKTVÅLSGOLV

13 SÅPNING AV TRÄGOLV PÅ LUNDA 28

14 KALKTVÅL SOM NY BEHANDLINGSMETOD FÖR TRÄGOLV 29

 14.1 RECEPT PÅ KALKTVÅL 30

 14.2 SMUTSTEST KALKTVÅLSGOLV 31

 14.3 RESULTAT AV SMUTSTEST PÅ KALKTVÅLGSOLV 31

LUTNING OCH BLEKNING

15 LUTNING AV TRÄGOLV 33

 15.1 RESULTAT AV LUTPROVER 33

16 BLEKNING AV TRÄGOLV 34

SÅ SÅPAS ETT SKURGOLV

17 SÅ SÅPAS ETT SKURGOLV 34

SLUTSATSER

18 SLUTSATSER AV UNDERSÖKNINGEN 38

19 MYTER OCH ILLUSIONER OM SÅPAN OCH TRÄGOLV 40

20 DISKUSSION 42

21 KÄLLOR 44

SAMMANFATTNING

Skurgolv har blivit ett begrepp inom träbyggnadsvård och byggtradition. De är rena, vackra och skyddar golvet. De är förknippade med en fräsch lukt av såpa, renhet och lantlig idyll. Det är trägolv som har skurats med såpa!

Den här undersökningen har gjorts för att utröna effekten av såpskurning på trägolv. Åtta såpor har ingått i testet.

Tester har gjorts på trägolvsplank med olika metoder och både som kort- och långsiktiga tester. Utvärdering av luteffekt, blekning, smutsavvisande effekt och rengörande effekt har varit de viktigaste testmålen. Undersökningen har pågått under 10 års tid för att utröna eventuella långtidseffekter av såpgolven.

Resultaten av testerna har påvisat att såpan har en luteffekt liknande den som uppnås genom lutning med andra alkalier, som Kalium- och Natriumhydroxid, men såpan är en mycket mildare lut. Det har också visat sig att såpans luteffekt är beroende av en tidsfaktor och en intensitetsfaktor. Det är bara i fuktigt tillstånd som det sker en reaktion som påverkar luteffekten. När det såpade träet är fuktigt sker processen fort, men när det bara är luftens luftfuktighet som inverkar, så går processen mycket långsamt. Det är bakgrunden till att såpans effekt på trägolv kan ta mycket lång tid.

När det gäller smutsavvisande effekt så visar undersökningen att såpan har en obetydligt skyddande verkan. I princip ingen alls. Såpan tätar inte heller träets yta och ger i stort sett inget bestående skydd.

Undersökningen påvisar också att såpans rengörande effekt är mycket låg, närmast obefintlig. Den är inte mycket bättre än vad som uppnås med enbart vatten och skurborste.

Som en konsekvens av den här undersökningen så har Station Lunda också tagit fram en förbättring av den gamla kalksåpemetoden. Den har provats på Station Lunda under 10 år i bruk på ett 50 m2 stort golv. Resultatet är mycket positivt. Resultatet blir ett ljust och fint trägolv med luteffekt omgående. Golvet är lätt att hålla rent och lätt att skura rent. Det går att återställa ett tämligen grovt nersmutsat golv till nyskick, bara genom skurning och återbehandling med kalktvålen.

En bättre rengöringsmetod provades också på Kalktvålsgolvet, vilket innebar att rengöringen gjordes med Natriumkarbonat. Den tar bort de flesta fläckar effektiv och långt bättre än såpa.

Johan Falk
Station Lunda
8 Februari 2026
Uppsala

